

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
 Ára:
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre . . . 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromtutca 564 szám.
 Lakása: Bolgárszeg 1425sz.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobbhirdetéseknél alku szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

ezimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Február—december	5	frt.	50	kr.
Február—szeptember	4	„	—	„
Február—juni	2	„	50	„
Február—március	1	„	—	„
Egy óra	—	„	50	„

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

Halljunk szót, székely atyafiak!

Azt kérdeznők, hogy melyek a civilizált világnak legszabadság-szeretőbb népei.

Ha kegyelmetek azt állítják, hogy az amerikai és helvetiai mellett bizonyára az angol és székely: hát mi szívesen bele nyugszunk ebbe a feleletbe, mert mi is így óhajtanók.

Hanem egyéb beszédünk is van.

Azt is tetszik tudni bizonyosan, hogy mentől szabadságszeretőbb valamely nép, annál több újságot tart fenn, úgy hogy az elébb nevezett dicső köztársaságokban nincs olyan kicsiny város, a melyben meg nem jelenék vagy egy.

Más művelt népeknél is van sok újság; csak azt a különbséget nevéssék feledni, hogy szabad népeknél minden vidéknek meg van a maga

lapja; azoknál pedig, a kik csak ábrándoznak a szabadság után, megelégszenek a nagyobb városbeli lapokkal.

Ennek nagy értelme van; azt jelenti, hogy a szabadság ép oly drága az ország szélén lakó embernek is, mint a főváros polgárának.

A mi háromszéki, csiki, brassói házi dolgainkra nem is figyelhetnek eléggé Pesten, mert ők is magukéval vannak elfoglalva. A miénket magunknak kell tisztába hozni itthon magunk közt.

Ugy-e, hogy a székelyek számát fölülteszik 300 ezeren?

Szavamra mondom, hogy ennyi amerikaiak 300 újság ha elég volna.

Hát a székely hogy áll e tekintetben?

Az esztendő elején volt négy székely lap: a „Nemere“, „Hargita“, „Udvarhely“ és „Székely Hírlap.“

Most a két középső megszűnt, mert nincs miből fenntartani; a „Székely Közlöny“ sem a székely nép tartja tudtunkkal, hanem a vásárhelyi jogászygyűlés. S mi tőrés-tagadás, a „Nemeréről“ is rég kárrogja már szeretetre méltó szomszédja, a „Kronstädter Ztg.“, hogy napjai meg volnának számlálva.

Megmondjuk, mi igaz ebben. Igaz az, hogy nemcsak ingyen dolgozzuk e lapot; áldozunk időt, munkát, ösmeretet; szidatjuk magunkat ellenségek által: hanem áldozunk már rég óta, néháyan brassaiakul tekintélyes összeg pénzt is e lap fenntartására. Ha azt néztük volna, mikor már nem tartja magát aktív, akkor már nagyon rég meg kellett volna szüntetnünk.

Most már a 300 ezernyi székely marad csak két lapra, akkor a mikor a 150,000-nyi takarékos százsz népecske 5 lapot tart fenn jelenleg is.

Tessék ezen elmélkedni s ha tán ez irányban is megmozdul már valahára Attila sokat panaszkodó népe: részünkről a pártolás nem marad viszonzatlan.

Mi is szeretnők táviratokkal, messzeföldi le-

velekkel ékesíteni lapunkat; megnagyobbítanók, többször megjelentetnők, — csak volna miből.

Egyébaránt áldást, békességet kívánunk, s tiszteljük az otthán valókat.

Brassó, 1873. febr. 14.

Szerk.

Szemele.

A mit mi mindig óhajtottunk: hogy Magyarország nagy politikai pártjai közeledjenek egymáshoz, s ha lehet egyezzenek ki a közös törekvésekre nézve, — az örvendetesen közelít a megvalósuláshoz.

A költségvetési viták alatt már többször megtörtént, hogy a régi kormánypárt némely töredékével szemben az egyesült Deákpárt és balközép alkotott meg némely határozatokat.

Szláv kormányelnök iránt oly jó indulatot tanusítanak a balközép lapok, hogy e tekintetben minden esetre messze tultesznek a jobboldali „Reformon.“

Ezen átalakulás jó következménye már is látszik, nemcsak képviselőházunk tisztességes, sőt olykor méltóságos vitáin, — hanem igen azon is, hogy nevezetes reformtervek megvalósításával biztatnak.

Igy, egyebek közt, mi nagyon jelentékenynek tartjuk a törvényhatóságok területi szabályozását.

Ez iránt határozott ígéret történt a kormány részéről; a „Pesti Napló“ pedig, a Deákpárt főközölyne, részletesen fejtegette ezen reform szükségességét és irányát.

A Napló szerint úgy kell rendezni az országot, hogy a törvényszékek székhelyének és számának a közigazgatási központok is megfelelőjenek. Tehát anyyi vármegye, hány törvényszék.

Számba kell venni ezen kívül az ujonezőzsi, pénzügyi és tanügyi kerületeket. Mindannyi

TÁRCZA.

A természettudomány mint a közlekedés előmozdítója.

Képek és vázlatok az életből.

Deák Gerőtől.
(Folytatás.)

5. A gőzerő.

Sajátságos, hogy a legigénytelenebb jelenségek néha a legfontosabb fölfedezéseknek válnak okaivá . . .

Egy theafőző előtt áll egy gyermek, ki figyelemmel nézi, hogy a kis gép födele a fővő viz sustorgó zaja alatt miként billeg föl s alá.

Ez a gyermek Watt James (olv. Zsemsz), ki e közönséges jelenet által arra biratott, hogy ama föl s aláemelkedés valódi okát kipuhatolja és épen e kísérletei által sikerült neki minden idők legnagyobb és áldásosabb fölfedezésére jutni, t. i. a gőzgépre.

Mióta a gőzerőt s az ettől hajtott gépeket az ember tudja használni: a legterhesebb és durvább munkák vannak levéve vállairól. Igaz ugyan, hogy ez által számos keresetmódtól esett el, de azok helyett sokkal több új állott elé s csaknem minden olyan dolgot, mely az embert túlterhelte, most gépek hajtják végre.

Valamint a porcellán-, löpor-, iránytűről sat: úgy a gőzerőről is azt tartják, hogy a chinaik már a legrégibb időkben ismerték. Nem akarom vitatni, ha valjon jogosan-e vagy sem? Annyi bizonyos, hogy Kr. e. 120 évvel Alexandriában létezett egy olyan készület, mely fővő viz göze által hozatott mozgásba. Anthemiusról — mondják, hogy valami gőzgépfélével kísérlett meg egykor egy házfalat ledönteni. Körülbelül a 16-ik században egy ismeretlen nevű ember Nürnbergben egy

olyan gőzgépet állított elé, melynek segítségével egy kis csolnakot mozgásba tudott hozni. Elég kár, hogy e névtelent bizonyos hajósok megölték s művét szétzúzták.

A gőzerő tulajdonképi fölfedezője gyanánt de Caus Salamont — egy kurpfalzi mérnököt — tekintik. Ez a gőz erejét és használatát — a mint mondják — előadta Richelieu bibornoknak s pénzt kért tőle fölfedezése megvalósítására; de Richelieu azt hívéen, hogy semmi eredménye sem lesz Salamon fölfedezésének, őt elutasította.

De a derék mérnök munkája roppant horderejétől áthatva újból és újból kopogtatott a tudós francia bibornoknál, míg ez Salamonra megharagudott és őt mint örültet a bolondok házába záratta. A tudós mérnök vasrácsu ablakából többször igyekezett közölni nagyszerű eszméit az ott elmenőkkel, de ezek őt csak lenevették s kigúnyolták, míg végül egy angol — Somerset Ede, később worcesteri örgróf — hallgatott a fogoly szavaira, terveit előadta, hogy később Angliában megvalósítsa. A hagyomány szerint de Caus Salamon valóban is mint örült halt meg.

S mi történik?

A worcesteri örgróf 1683-ban megjelenő művében egy olyan gőzkészületről szól, mely a vizet 40 lábnyira képes fölemelni!

Ennél azonban sokkal jelentékenyebb volt Papin Dénes hugenottának a fölfedezése, ki először Angliába, s később Németországra menekült és itt a marburgi egyetemen mint a számtan tanára halt el 1710-ben. —

Először egy készületet talált föl, mely róla maig is Papinféle pállító-nak neveztetik. Ebbe esontot s más ilynemű tárgyakat téve, ezekre összeszorított vizgőzt bocsátottak, mi által a benne levő tárgyak teljesen meglágyultak. Itt fölemlitem azt is, hogy e pállitót sokáig használták a végre, hogy a kórodák szegényebb beteget számára csontból olcsó levest készítsenek, míg

utoljára meggyőződtek, hogy az ilyen leves csak hitvány péptartalom s minden egyéb csak nem tápláló.

Papin azonban nem állott itt meg, hanem próbálgatta: miként lehetne a levegő vagy a gőz nyomását mint mozgó eszközt felhasználni. Fájdalom minden kísérlete meghiusult és gépmintázatait halála után a kasseli öntödében egy szegletbe dobták, hol megrozdásodtak, míg végre századunk 30-as éveiben az épület minden bennelevőkkel együtt a lángok martaléka lett. —

A gőzgép tényleges fölfedezője, a ki t. i. a gőzerőt legelőször használta tettelesen, Savery angol kapitány volt. 1698-ban szabadalmat nyert egy általa készített vizemelő gépre, melyet gőz hozott mozgásba.

Hanem mindezen fölemlített kísérletek nagyon tökélytelenek voltak. A gőzgépek valódi fontos volta Watt fölfedezésével tünt ki.

Watt James 1736 jan. 19-kén született [Skóciának Greenock nevű helységében, hol atyja mint kereskedő szük körülmények között élt. Mint gyakori beteges gyermek nem látogathatta a köziskolát rendesen, hanem magában zárkozva hallgatagon ült anyja mellett és segített neki házi dolgaiban. De a gyermeknek élénk, tevékeny lelke foglalkozást keresett s talált is ilyet a körülte történő eseményekben, főleg a fővő viz különös buzogó jeleneteiben. Olvasni is szeretett s leginkább a vegy- és természettani munkákat tanulmányozta. Nem sokára Glasgowba (olv. Glászgúba) ment egy mechanikushoz; innen azonban, valamint később a londoni műszerkészítő Morgantól istávoznia kellett gyöngélkedő egészsége miatt. Ezután csak saját szorgalmán tanulhatott s nem sokára úgy kiképezte magát, hogy a glasgowi egyetemen mint mértáni műszerkészítő lett alkalmazva. Itt műhelye mellett egy nyilvános boltot is nyitott s abba számos gépmintát állított ki, melyeket az említett egyetem gyűjteményében maig is mutogatnak.

egyén egy-egy megye székhelyén és a megye határai közt mozogjon. Mindenek felett valónak tartjuk azonban mi, hogy a közigazgatási központok meghatározásánál irányadó a nép kereskedelmi érdeke legyen. A hová piacra járnak, találják meg ott birájakat és minden közigazgatási hivatalokat. Jó közigazgatásnak ez az első feltétele.

Természetes, hogy ha ezen felosztást következetesen keresztül akarják vinni, akkor Sachsenland is felosztás alá kerül és szabályozva lesz, mint az ország többi része.

Hanem akkor nincs értelme annak, hogy Zeyk Károly államtitkár minisztere nevében ujalag megígérte, miszerint a Királyföld külön rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot legközelebről beterjeszti.

Szász urak érzik is, hogy akármilyen legyen a miniszter javaslata, az országgyűlés által alkotandó törvény aligha lesz az ő inyök szerinti; mert ugyancsak verik a nagy dobort mindenfelé.

Most, a mint látszik, főtörekvésök, hogy a Királyföldön nagy többségben levő románokat befektetjük, nehogy az országgyűlés azok érdekeit és kívánalmait is tekintetbe vegye.

E czélből nem régiben egy pesti levél jelent meg a „Neue fr. Presse“ hasábjain, melyben egyebek közt azt is állítják, hogy a brassai testvériskola egyenesen a Hohenwartféle cseh politikával állott összeköttetésben. Auch gut! Vajjon a japani hercegek kivégeztetésének és Muszkaország ázsiai háborujának nem ez volt-e az oka? Mért ne, ha a híres extrawurst azáltal kövérebbé válnék?

A „Hermannstädter“ hasábjain pedig valamely szász patrióta azt tanácsolja egy magyar grófnak, hogy a magyarok ne szövetkezzenek a románokkal, hanem a szászokkal; úgy tán megmenekedhetnek; ellenkezőleg ő félti a magyarokat az oláh többség elnyomásától.

Hiszzen nem rossz, ha nemzetközi harczról volna szó, habár akkor sem tudjuk, hogy mi hasznát vennék a szászok ismeretes hűségének és a Kronstädter által égis emelt vitézségének. Csakhogy mi nem harczolni akarunk más ajku honfitársainkkal; hanem arra törekszünk, hogy valamennyi megelégedett és hű fia legyen ennek a hazának.

Ez pedig csak úgy érhető el, ha a románok méltányos követeléseit megadatnak; szeretett szász testvéreink pedig ugyanazon törvények egyenlő uralma alatt tanulják meg, hogy az ő érdekek sem egyéb, mint a magyaré s a románé, németé.

Ezek kora legkitünőbb férfainak figyelmét egészen az ő tevékenységére fordították. Folyvást azon működött, hogy azt az erőt, mely a theafözű fedelét fölemelni, sőt elmozdítani akarta, úgy vezesse s vegye hatalmába, hogy az emberi akaratnak teljesen engedelmessédjék. E végett szorgalmasan tanulmányozta, mit elődei addig a gőzgépről megirtak és a már létező gőzgépeket tökélyesíteni törekedett. Miután egy dr. Roeböck nevű gazdag emberrel szövetkezett, kísérleteit nagyban kezdé megvalósítani és 1760-ban szabadalmat nyert egy gőzgépre. Sajnos, hogy ez sem vezetett célra, mert dr. Roeböck váratlan balesetek folytán elveszté vagyonát és Watt kísérletei ismét csak kicsiny mérv szerint lettek kivihetők.

Hanem Watt kitaratása és bizodalma legyőzte minden ezen nehézségeket s végre fáradhatlanságát a legszerencsésebb siker koronázta. Egy gazdag és vállalkozó aczelmű-gyáros — Boulton — megvette az elszegényedett Roeböcktől a szabadalomhoz való jogát és 1770-ben a legeredménydúsabb kísérletek kezdődtek el. Őt év alatt aztán az első nagyszerű és valóban gyakorlati gőzgép készen volt s ezáltal az újabb kor legnevezetesebb fölfedezése megtörtént, mert ama minta és elvek szerint készítették később a többi gőzgépek, melyek a műipar és közlekedés minden terén mind több-több nehéz munkától szabadítják meg az embert és pótolják az állati erőt.

Watt fölfedezése után meggazdagodott és mint korának egyik legnagyobb fia nagy tisztelet s kitüntetésekben részesült még életében. 1819 augusztus 25-kén halt el.

Ezen történeti adatok után áttérek a gőz és lényegének tudományos vizsgálatára.

(Folytatása következik.)

Legmulatságosabb az egész közt ennek a Kronstädter szájhősnek nagyhatalmi maníája. Kár, hogy 150 praenumeránsa sörös poharán túl nem terjed, mert igazán jól lehet mulatni felette.

Azt írja ugyanis Bakcsi beszéde alkalmából, hogy ő hajlandó a magyarokkal jó viszonyban élni, ha azok a békés szomszédságon túl nem kíváncsoznak; de ha az ő országa belügyeibe is szólni akarnának, akkor aztán baj lesz.

Ime a muszka-angol viszály mellé egyszerre csak lecseppen a tiszta égből egy második kérdés: a Kronstädter hadizenete!

Hanem, komolyan szólva, unjuk már tintát vesztegetni erre a néhány phrasisgyártó szász bürokratára.

A ki ezen a földön él, arra ki kell terjesztenie az ország összes törvényeit. Akkor az is kiderül, vajon valódi németvér foly-e az ők ereikben; mert a jó német soha sem okozott bajt mint Magyarország polgára. Velünk tartott jóban roszban s 49-ben is nem a muszka sisakok megett, hanem azokkal szemben foglalt állomást.

Azt ne feledje senki, hogy míg a szászoknak külön törvénye van, azért ő szembe áll, ha kell, az ország közérdekével is.

Talán nem kell messzefutni példákért?

Egyébaránt a muszka és angol kezdenek békiülékenyek lenni egymás iránt. Valahogy csak megjuhánznak ezek a mi haragos szomszédaink is! —

Az adófizetésről.

Panaszolni sokfelé, hogy az államadó fellebbezhet; nem lehet birni már. A képviselőházból történt újabb nyilatkozatok után épen meg vannak ijedve, hogy még fentebb emelkedik.

Ijesztik a népet és kiabálják mindenfelé, hogy milyen rossz ez az alkotmányos kormányforma és ez a magyar uralom.

Elösmerjük, hogy némely néposztályra és némely egyesekre súlyosan nehezedik az adóterher. Ez azonban nem függ össze a kormányrendszerrel; mert az ország javát munkálni; rendes kormányzás és honvédelem mellett még beruházásokat is tenni semmitféle kormány sem képes megfelelő költségek nélkül.

Hanem nekünk is van panaszunk, még pedig lényeges panaszunk a miatt, hogy míg egyeseknek áldozatban kerül az ország terhének hordozása, számtalan mások, s épen a jó módúak közül, kibujnak a polgári köteleességek teljesítése alól.

Hány házi ur van, Brassóban például, a ki igazán, eltagadás nélkül vallatta volna be háza jövedelmét? S van-e olyan tőkepénzes, vagy tüzér csak egyetlen egy is, a ki ne tagadná el jövedelmének egy lényeges részét?

Mikor olyan ház, a melyik két diszfogatot tart, 800 fr. évi jövedelmet vall be; mikor olyan iparos, a ki 12 székely leányt állandólag foglalkoztat tüzetében, azt vallja, hogy egy segéde sincs: akkor mi is panaszolunk, hogy az ország lelketlenül meg van károsítva s némely szegényebb osztályok aránytalanul hordják a terhet.

Mi szánandónak tartjuk a spártaiak fogalmát, hogy a lopást szabadnak tartották; s nem veszítjük számba, hogy nálunk mindeh lopás szabadnak ítéltetik az állammal, mindnyájunk közjával szemben.

Csak tavaly történt egyik látogatott fürdőn közelinkben, hogy valamely bérlő a valónál sokkal kisebbnek vallotta be az általa fizetett hasznóbért.

Egy másik bérlő, az aránytalanságon fölfedezte amannak turpisságát. S mi volt a közönség itélete? Az, hogy a följelentés miatt általánosan megbotránkoztak, s az igazság fölfedezőjét gaz embernek bélyegezték.

Tessék megkérdezni akármelyik polgárt: csoportjával tud megnevezni olyanokat, a kik szembeszökőleg kevés adót fizetnek; közbeszédben tárgyalják is az efféle gyakran. De ha az ember kérdezi, hogy mért nem fedezik fel az illetékes hatóság előtt, — megbotránkozva utasít el mindenik, hogy ő nem árul.

Ilyen fogalmak mellett aztán sem az ország pénzügye rendbe nem jön, sem az adó igazságos felosztása el nem érhető.

És hogy megyen az adóbehajtás?

Itt Brassóban, például, minden esztendőben előfordul, hogy egy rakás szegény embernek utolsó rongyát elárverezik a tanácsház körül adó fejében; míg akárhány nagy birtoku ember két —három évre van hátrálékban.

Egy Wislocky nevű adóhivatalnok betekintett volt az efféle üzelmekbe s végrehajtást vitt némely főkolompóra. Mi lett az eredmény? Az, hogy az államnak ezen hű szolgáját eltették innen minden esdeklése daczára.

Még olyat is hallottunk, hogy egy bizonyos városban, a hol a városi hatóság kezeli az adóbehajtást, egy alkalommal bekívánták a részletes adótáblákat; s az adóhivatal arról győződött meg, hogy néhány ezerrel több van kiróva a polgárságra államadó czímen; mint a mennyi az adóhivatalhoz be van vallva.

Hogy történt, hogy nem, — ezen dolog is elsimittatott. Azt mondták a kupeczek, hogy az államnak nincs kára benne, hiszen a bevalótt összeggel megelégedett.

Már pedig bizonyos, hogy vagy az állam, vagy az adózó polgárok meg voltak lopva.

Hát arra figyel-e valaki, hogy némely közegek épen olyankor szokták adóért zaklatni a népet, mikor az legkevésbé fizetéképes?

Milyen felségesen terjed így az óhajtott jelszó; hogy jobban voltunk az absolutismus alatt!

Hallottunk mi olyan esetet is, hogy egy valakinek adója 107 forintról egyszerre 197-re emelkedett. Egy két évig fizette; akkor utána nézett; s kisült, hogy a 0-nak a hatóság tudta nélkül nőtt farka. Vissza is fizették gyorsan a többletet, csak ne legyen szó belőle.

Mondhatnánk számtalan példát, de ezek közt a társadalmi fogalmak közt nincs kedvünk magunk ellen zúditani a közvéleményt; mert lapunkat a közönség tartja fenn, míg szeszélyének úgy tetszik; nem pedig holmi deficit miatt panaszokodó közpénztárak subventiója és drága hirdetésekkel bővelkedő törvényszéki protectió.

Értelmes és el nem fogult olvasóink számára csak annyit jegyzünk meg, hogy az alkotmányosság és absolut rendszer közt az a lényeges különbség, miszerint az absolutismus senkiben sem bizik, cselekedetét ellenőrzi; míg az alkotmányosság első sorban épen a polgárokra bizza a közérdekek ellenőrzését is.

A mely polgárság nem teljesíti ezt a kötelességet, az éretlen az alkotmányosságra és érdemtelen a szabadságra.

A vasut és pénzszegénységünk.

(Vége.)

Ki nem ismeri korunk elmés és jóltevő társalmányait, a különböző biztosító társulatokat! Hisz maholnap alig leend értelmes és előrelátó ember, a ki egy, vagy más biztosító társulatba magát fel ne vétette legyen. A székelyföldön is naponként szélesebb elterjedést nyernek ezek, s azon mértékben kell is hogy nyerjenek, a melyben a valódi felvilágosodás és mivelődés terjedni fog. Ezen annyira joltévó intézeteknek azonban bizonyos esetben egy rossz példaluk is van; abban tudni illik, ha külföldiek. És ez az, miszerint az alapítók biztos nyereségére lévén számítva, de más esetekben is nagy tőkétet halmozván össze székhelyükön, ezeknek előnyére a pénzt más vidékekről oda vonják és így azokat pénzszegénységre juttatják. És ezen baj az már, a melyben nem csak hogy ön erőnkön segíteni lehet, hanem épen igen czélszerűen saját előnyünkre fordítható. Nem ugy azonban, hogy a biztosító intézetek működésének utjára álljuk, hanem épen ellenkezőleg azokat pártoljuk és változtassuk át höniaikká. Igyekezünk, hogy annak czélszerűsége vidékünkben mind ismertesebbé legyen és szükségessége annyira elismertessék, miszerint helyi biztosító intézetek alapítását lehessen czélba venni. Így fogunk egy pénzkivívó csatornát bedugni, s helyette pénzforrást nyitni vidékünknek. —

Egy más orvosolható oka pénzszegénységünknek az, miszerint nálunk még mind sok ugynevezett csekély összegek hevernek gyümölcsellenül. Sok ház van, a hol évről évre felre van néhány forint téve szükség esetére, vagy mert oly csekély összeget ki sem lehet kölcsönözni s így használatlanul áll. Mások azt tartják, hogy

vesznek valamely arany sat. ékszer, mert ebben legalább a pénz megmarad, s vagyontukat ilyenben hevertetik. Nem célom most bővebben fejtegetni, miszerint a heverő pénz tulajdonképen nem áll, hanem értéktelenül végül fogy, s maga az arany és ezüst is idővel veszi becsét; hanem csak azt említem fel ez alkalommal, mennyivel célszerűbb ezeknél az ily apró összegeket valamely közpénzügybe összegyűjtve közhasználatra fordítani. A tulajdonos pénzét néhány év múlva megkétszerezve fogja szemlélni; a vidék pedig az ily pénzügyi intézetek által oly pénztárra tesz szert, amely tisztességes százalék mellett kölcsönözvény ki tőkét, concurrentiát teremt a zsaroló tőkepénzesekkel szemben; olcsó tőkét szerez s ez által gazdaságot, ipar és kereskedelem felvirulását mozdítja elő.

Vélekedésünk szerint az idő hathatósan sürges. Itt a perc ugyiszólva, hogy azok, kik ezen ügyben munkások lehetnek, a kezdeményezést megtegyék. Pénzügyi intézeteket, népbankokat, takarékpénztárakat, biztosító egyleteket kell minél előbb létrehozni. Kicsiny mint nagy tőkék biztonságos vállalatba jelenleg nem fektethetnek. Eleven példa erre Brassó, hol hajdan egy takarékpénztár volt s megfelelt a szükségletnek. Jelenleg társa akadt a kisegítő egyletben s mind a mellett üzlete nem csak, hogy nem csökkent, hanem óriás mértékben emelkedett. — Brassó, K. Vásárhely, S.-Szt.-György, Gy.-Szt.-Miklós külön állíthatnának részvények útján takarékpénztárakat; ezeken kívül lehetne több helyeken népbankokat szervezni a hasonló külföldiek mintájára s valamely alkalmas helyiségen élet sat. biztosító intézetet.

Ezek által aztán sok apró, most hasztalanul heverő tőke fog összegyűlvé gyümölcsözni, olcsó pénzforgás nyílni s vele az ipar, gazdaság és kereskedelem az elnyomó uzsorától szabadulva életre lendülni; a pénz kiszivárgásának némi csatornája bedugadni s általa a közvagyonosodás előmozdítani. Így észlelték, így tapasztalták ezt mások is s így kell az ő példájuk után tenni nekünk is, ha nem akarjuk, hogy öntudatlanul az ők szolgálai legyünk, s eljövén a várva várt vasut hozzánk, nem a mi, hanem a mások számára jöjjön el.

Az erdélyi csendőrség ügye a képviselőház február 10-iki ülésén.

Az erdélyi csendőrségre előirányzott 386.000 forintnál felszólal Orbán Balázs és mindenekelőtt politikai szempontból támadja meg e tételt, mely a közös hadügyminiszter alá rendelt zsandárság költségeit képezi, s mely tetteleg utját állja az uniónak. Azután megtámadja célszerűségét szempontból is, mert semmi sem igazolja annak léteét. A megyék, vidékek és székek közegei ép úgy vagy jobban elvégezhetnék ugyanazt; ha ép a sisak, vagy a mi annak helyébe jött, a kakastollas főveg az, mi a közbiztonságot föntartja, ám teygenek a magyar rendőrség fejére is ilyet. De abba nem egyezhetik bele, hogy a status quo fenmaradjon. A hazának államiságával ellenkezik, nem lehet összeegyeztetni, hogy egy fegyveres testület oly közeg felügyelete alatt álljon, mely nem felelős az országgyűlésnek.

Az erdélyi csendőrségre az itt előirányzott 386.000 forintot kívül fordítatik még a végkielégítésre fölvevett 51,712 forint s így összesen ez többbe kerül, mint az erdélyi törvényhatóságok összes költsége. Ily drága közrendőr sehol a világon nincs. S nem is más a zsandárság, mint a germanizáció közege. A művelt, szabadelvű németekkel solidáris kultúrörekvésekben szívesen fog ő kezét, de abba nem egyezhetik bele, hogy a gendarmeria művelten egyéneit németesíthessék közbiztonságra az országot. Még azzal sem mentheti magát a belügyminiszter, a mivel mentegette régebben az idegenek alkalmazását a pénzügyi és kincstári hivataloknál a pénzügyér, hogy nem kap oda való magyar hivatalnokokat, mert hiszen a zsandárság teendőit csak el tudják végezni magyar hazánkfiak is. A magyar rendőrség felállításánál előnyben lehetne részesíteni a honvédelmi testeteket, sőt a 48—49-ki honvédek is. A kormány, valamint a képviselők, nem ismerik az erdélyi speciális viszonyokat, s ezért föntartják ez intézményt, mely hajdan a hazafiak büntönből és bitóra huzrolását, most pedig folytatólag a választásoknál illetéktelen beavatkozást és kegyetlenkedést tartotta főfeladatának. Ő nem helyesli ez állapotokat s azért a következő határozati javaslatot nyújtja be: utasítsa a ház a belügyminisztert, hogy a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. XLII. törvénycikk 53-ik és

58-ik §§-ainak szerezzék érvényt az erdélyi részeken is, s ezzel kapcsolatosan az erdélyi k. k. gendarmeriát megszüntetvén, annak 386.000 forintban felvevett költségeit tétessenek át az erdélyi törvényhatóságok közigazgatási kiadásainak rendszeres költségei közé, a törvényhatósági rendőrség azonnali szervezése céljából. (Helyeslés a baloldalon.)

Nehrebeczky: Az erdélyi viszonyoknak a csendőrség megfelel, ezért tartatott fönn. Kasper Mihály mellette szól. Bakcsi Ferencz pártolja Orbán módosítványát. Kemény István szerint Erdélyben a pandurok valamely ottani nemzetiségből kellene hogy vétessenek, azok pedig egymás közt gyűlölködnek, s így nem lehetnének oly igazságosak mint a német csendőrök. Kis János nem szavazza meg a költséget. Eitel Frigyes: Akárkitől elfogadják a jót; el ha abszolút kormány adja is. Magyarország az abszolút kormányoknak köszönheti adórendszerét, a nélkül pedig nem haladhatott volna előre. A mi közigazgatásunknak nem legrosszabb ága a zsandárság. Ő nem bánja ha eltörlik a székely földön, de meg akarja tartatni a szászoknál. Megszavazza a tételt.

Boér Antal: Erdély még mindig nincs tényleg egyesülve Magyarországgal, azért meg kell szünnie e különködésnek is. Móricz Pal: Nem szavazza meg a tételt. Makrai László a csendőrséget az Erdélyben fölmerült kommunizmus irányzattal szemben nem akarja rögtön megszüntetni. Ezért a következő határozati javaslatot adja be: „Addig is, míg az erdélyi rendőri közegek az alkotmányos viszonyok szerint rendeztetnének, utasítsa a kormány, hogy a rendőrség vezetése a közös hadügyminiszter hatósága alá kivételvén — a honvédelmi miniszter hatósága alá helyeztessék.”

Csiky Sándor Eitel szavait utasítja vissza, mint a melyek sértők a nemzetre és képviselőháza. — Azt is mondá Eitel, hogy a szász földön hagyassanak meg a zsandárokat. Szóló úgy tudja, hogy ülnék a házban szász atyáinkfiainak képviselői. Tán csak úgy ülnék itt, mint a magyar hazának képviselői. Ha pedig úgy ülnék itt, mint a magyar hazának képviselői, miért akarnak ők külön országot abban? Azt akarják, hogy a hányféle nyelven beszélnek a haza területén testvéreink, annyiféle törvény alkottassék meg számukra, hogy a hány falu és megye van, mindeniknek külön törvénye legyen. Ez szerinte a helyes kormányzat? Hát ezt tanulta az abszolút rendszer alatt a képviselő ur? Lázár határozati javaslatához csatlakozik.

Schreiber Frigyes: Kívánja a csendőrség eltörlését, de most megszavazza a tételt.

Deáky Lajos szerint a csendőrséget az erdélyi arisztokrácia érdekében tartják fenn, hogy erdejüket védjék, a szászok érdekében, hogy a királyföldi oláhokat szabad működésükben korlátozzák, s így Lázár Ádám határozati javaslatát fogadja el.

Szlávy József miniszterelnök: Ha elfogadjatnék az a módosítvány, hogy a csendőrség a honvédelmi miniszterium alá jusson, rögtön megszűnnék az létezni, mert a honvédtörvény szerint ama közegek nem tartoznának tovább szolgálni. Különben úgy is csakhamar be fog terjesztetni a rendőrségről szóló törvényt.

Erre a tétel a pénzügyi bizottság véleménye szerint elfogadjatik.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 10-én.

Az erdélyi csendőrség tételét először is Orbán B. támadta meg, Makray L. a közös hadügyminiszterium alól kivétetni, s a honvédelmi miniszterium alá rendeltetni, Lázár Ádám pedig eltörlötteni indítványozott. Mindamelllett a pénzügyminiszterium javaslata fogadtatott el. (Ezen tárgyról fent bővebb tudósítást hoztunk.)

A képviselőház ülése február 11-én.

Ma a közmunka és közlekedési miniszterium költészetére került napirendre. A tanácskozást maga a miniszter nyitotta meg, előadván nézeteit a közmunkákról különösen a jövőt illetőleg.

Utána Ivánka Imre szólott Paczolay-nak minap a consortiumok ellen emelt vádját czáfolgatva, s egyik-másik intézkedését a kormánynak is helytelenítve mit Steiger Gyula is tett. Helfy Ignác főleg a vasuti politikát vizsgálta, különösen a keleti vasut körül történt visszaéléseket elsorolván. Ezen vasut ügyének megvizsgálására a vasuti bizottságot utasítani kéri. Szólt még Paczolay János is, a balközépnek szemére hánytá, hogy némely oly közmunkát pártolt vagy épen indítványozott, a melyet csak vidéki s korántsem országos érdek javasolt.

A „Kronstädter Zeitung“.

mint a „Nemere“ végrendelete végrehajtója.

A „Kronstädter Zeitung“ hazafias nemzeti kérdései észlelhették, hogy egy idő óta az izletes sarjukostól helyett üres szálmát rúgnak, mi alkalmasint nem volt elkényesztetett inyökre. Észrevelte ezt a mi életmes „Kr.“ gulyásunk, látta hogy szalonabörén nincs paprika és volt annyi lényessége magán segíteni. A baj abban állott, hogy jó ideig nélkülözötte az ő elsőrendű munkatársát, a „Sensations Artikel“-ek szerzőjét, a — — — Nemerét! Paradoxonnak látszik ezen állítás, de lényegét tekintve igaz. A „Nemere“ csak hozta a sok, szép cikket, a „Kotter Zung-nak“ nem volt egyéb dolga, mint azokat lefordítani és olvasóinak mint „leibspeis“-jukat feltalálni. Ez az éledekamra egy ideig fogytán volt, — őszintén megvallva — a Nemere is érdektelen vala, legalább a „Kr“-re nézve: nem foglalkoztunk a jámbor „Kanzleidiener“-rel. Még pedig több oknál fogva; először ő magával tulajdonképen soha sem bibelődöttünk, csak elvével vagy jobban elvtelenségével, ezen vitát pedig befejezetnek tekinthetjük. Felnyitottuk az ország szemeit a szász burokratia hazafiságára, mozgalmába hoztuk az egész hazai sajtót — a közvélemény helyes irányban van, a többit elvégni az országgyűlés. Felesleges szószaporítás volna tehát ez úgyről még beszélni. A mi pedig a személyes pszichológusait illeti, azokat nem tartottuk figyelmünkre méltóknak. Tanulmányaink és hivatalos elfoglaltságunk nekünk magunkra hagyott ifjunak nem is engednének időt, hogy mindig kellően suhintunk a csaholó éhes falkára, mely a „Kr.“ szerkesztőségének sisak rostélya megöl lépten nyomon ránk vigyorog. A szerkesztőt vonók felelősségre, ha nem tudnók, hogy az csak olyan Paprika Jancsi báb, mely a burokratizmus sodronyán mozog a separatizmus bódéjában. Alkalmas arra, hogy nyakát messzire kinyujtsa és valakit a közönségből megböködjön. És mivel éppen nekünk van szerencsénk ott elől vele szemben állani, rendesen minket érint a célzás. A szász nép pedig körül áll és mulat és nevet és végtére — megfizeti az árát.

De térjünk át tárgyunkra.

„Egy kiháló nemzet“ cím alatt közölte a „Kr.“ némely német lapnak cikkét, mely Weszelowszkynek félremagyarázott felolvasása alapján a magyar nemzet kihálását helyezte kilátásba. Meglátszott a „Kr.“-en, hogy majd megreped előlötti örömeiben. Nagyon természetesen, hogy Weszelowszky helyreigazítását egyenesen a „Kr.“-re irányoztuk, hadd pukkadjon most mérgeiben. Rövid megjegyzésünk ez volt: (Ajánljuk a „Kr“-nek.) S ez elég nagy szeg volt neki, hogy beleakaszsa piszkos bundáját. Végre valahára kiköthetett velünk ismét; talán el is felejtette bánatát afölött, hogy a magyar nemzet a „Kr.“ kedvére nem szíveskedik kihálni. Reményelte, hogy lesz most egy kis felszólalás, azt meg ő le- és elfordította s ezáltal egyszersmind megczáfolja, számíttva a prudens szomszédok circumspectus combinatiójára, melyszerént: ha a „Nemere“ vádjai igazak volnának, azokat a „Kr.“ csak nem venné fel saját hasábjába!!

Ez ötletből egyszersmind alkalmas vett magának a „Kr.“ egy tendentiosus kaján hír terjesztésére. Azon reményben, hogy az által a „Nemere“ iránt bizalmatlanságot ébreszt, gyanút kelt, az olvasókat elkedvetleníti, az előfizetőket elriasztja — szemtelenül azt híresztelte, miszerint a „Nemere“ élete fogytán van s nemsokára megszűnik létezni. Azon ajánlást, mely utolsó életjelünk volna, hozzája intézett végrendeletünknek állítja s végső kérelmünk teljesítéséül közli az említett helyreigazítást!!!

Ha csakugyan meg kellene halunk, végrendeletünk ez volna: Szabadság! Egyenlőség! Testvériség! Ezen végrendelet végrehajtására pedig a „Kr.“ bizonyosan legkevésbé sem vállalkoznék.

De bizony most az egyszer nem halunk ki, sem nemzetünk sem a „Nemere“ - nem is volna kedvező egyik se a „Kr.“-nek. Ha a magyar nemzet — valami ószász varázsígére — csakugyan hirtelenjében elpusztulna: akkor a „Kr“-t kancsukával tanítanák muszka declinációra. Ha pedig a „Nemere“ kivész, mivel fűszerezi a „Kr.“ heti 16 oldalát?!

Most pedig könnyű neki henczeznie: Van két hatalmas de különféle irányu segédszerkesztője: a „Nemere“ és a „N. fr. Presse“; van egy nyaláb munkatársa és szerény számu és igényű olvasója; ő magának nem is kell tudnia, mi van lapjában; saját nyomdájában a személyzet üres órákban „Kr.“ szedéssel foglalkozik; megélhet ő egyetlen előfizető nélkül is hirdetéseiből, midőn még a magyar törvényhatóságok is neki küldik hirdetményeiket, ugyszintén az ügyvédek feleik megkérdezése nélkül — noha gyakran olyan vidékeket illetnek, hol a „Kr.“-nek hire sincs. Mondják azon-

kivül, hogy 2000 frnyi segélye volna a mi közpénzünk-
ből — „hivatalos közleményekért“ czim alatt.

Mi ellenben nem dicsekedhetünk fényes körülmé-
nyekkel. Közönségünk néhány áldozó lelkes polgár-
társunk kivételével még nem fogta fel ügyünk fontos-
ságát — a „Nemere“ jövedelme kevés, kiadása tömér-
dek, kilátásai nem kecsegtetők. A szerkesztő elfog-
laltatása igen nagy, viszonyai nem kedvezők. De van
a 21 éves fiatalban, kinek a „Kr.“ elfogulatlan tárgyla-
gossága szerint — még nedves a fületája, van annyi
hazafiság, áldozatkészség és jó akarat, hogy a felkarolt
ügynek szentelje minden rendelkezésére álló idejét és
tehetségét, hogy e fontos vállalatot fentartsa minden
ereje feszítésével, hogy valamint tavaly feláldozta ta-
nári fizetését (miként a közzéteendő számadásból kitün-
nik) úgy az idén is (és így tovább) felhasználjon min-
den helyes eszközt, mely erőssé, életrevalóvá tegye
lapját a haza és nemzet javára, a művelődés s igazság
érdekében. És reményli, hogy maga is járulhat a nagy
nemzeti adományhoz, a székely nemzeti történet díjához
— mely czélra a „Nemere“ egész tiszta jövedelme
szentelve van.

S mindezeknél a teljesített köteleesség érzete és a
megnyugtató öntudat jutalma mellett számítnak arra,
hogy polgártársaink végtére felismerik ügyünk fontosságát
s elismerik a mi önzetlen törekvésünket s támogatni
és pártolni fognak úgy anyagilag, mint szellemileg ha-
zafias vállalatunkban; s ekkor élni fog a „Nemere“,
melynek jelszava: Szabadság! Egyenlőség! Test
vériség!

Előfizetőink névsora.

1. Vidékiek:

Alesernáton: Lambler László 1/2 évre; Al-
doboly: ref. Egyház 1, Reznek Károly 1/2; Altörja:
Benkő Dénes 1/4, Fehér János 5 hó; Alvincz: Csia
László 1/4; Arapatak: Csulak Zsigmond 1/2. — Bács-
falu: Borcsa Mihály 1/2; Baczon: Kapitány Kristof 1/2,
Nagy M. Sámuel 1/4, Zakariás Antal 1/2; Barátos:
Bibó József 1/4; Baróth: Dánér István 1/2, Olvasó-
egylet 1/4; Bene: Kel. vasut 1/4; Besenyő: Forró
Béla 1/2; Bikfalva: Község 1/2; Bodok: Zajzon
Ferencz 1/4; Bodola: Erődi Bálint 1/2, Kiss Pál 1/2,
Olvasókör 1/2; Bölön: Nagy István 1/2; Kis-Borosnyó:
Imecs Mihály 1/4, Joos Elek 1/2, Réz Farkas 1/2; Nagy-
Borosnyó: Konecz György 1/4; Borszék: Mátyás
Izrael 1/4; Braila: Csiki János 1/4; Buda: Miniszter-
elnökség 1/2; Bukarest: Bracuta Mátyás 1/2, Mánásy
Lajos 1/2, Sándor József 1/2, Szabó Albert 1/2, Turczó
Ferencz 1/2. — Cannes (Frankhon): Gr. Mikes Bene-
dedek 1/2; Csernátfalva: Casinó 1/4, Kanyó Zsigmond
1/2, Miklós Sámuel 1/4. — Dálnok: Gál Zsigmond 1/2,
Hadnagy József 1/2, Miklós Péter 1/4. — N.-Enyed:
Szalanczy Lőrincz 1/2; Eresztevény: Puskás Lajos
1/4; Erősd: Balázs Ferencz 1/4, Imecs János 1/2; Er-
zsébetváros: Apáthy Béla 1/2. — Felcsernáton:
Község 1/2, Végh József 1/2; Feltörja: Veres Elek
1/4; Felvincz: Tarsoly Gáborné 1/2; Fogaras:
Casinó 1/2. — Haraly: Község 1; Hatolyka: De-
mény Ferencz 1/2; Hidvég: Olvasókör 1/2; Homrod:
Kel. vasut 1/4; Hosszufalu: Bécsi István 1/2, Fehér
Gyula 1/4, Jakab János 1/2, Molnár Victor 1/2. — Ilye-
falva: Olvasókör 1/2; Kis-Ilye: özv. Réthy Mózesné
1/4. — Kalaras: Mester Ede 1; Karatna: Kőncez,
Elek 1/2; Szt. Katolna: Benkő Pál 1/4, Cseh József
1/2, Cseh Miklós 1/2; Katza: Kel. vasut 1/4; Sz.-Ke-
resztur: Önképzőkör 1/2; Kolosvár: Kör 1/4; Kotor:
Boier Mihály 1/4; Csik Kozmás: Lakics Henrik 1/2;
Kőhalom: Kel. vasut 1/4; Kőkös: Biró Áron 1/4;
Köröspatak: Gr. Kálnoky Imre 1; Krizba: Sze-
merjai Károly 1/2; Kuculata: Nagy József 1/2. —
Laborfalva: Kádár Lajos 1/4. — Magyaros: Kel.
vasut 1/4; Márkosfalva: Olvasóegylet 1/2; Medgyes:
Nagy Elek 1/2. — Ojtöz: Török Gáspár 1/4. — Páva:
Olvasókör 1/2; Peselnek: Pócsa János 1/2; Pest:
Deákkör 1/2, „Hon“ 1/2, Ocsvai Ferencz 1/4, Takács
János 1/2; Petőfalva: Község 1/2; Plojest: Kuhn
Samuel 1/4; Predial: Molnár János 1/2; Pürkeretz:
Bitai Sándor 1/4, Község 1/2, Sipos Márton 1/4. — Alsó
Rákos: Kel. vasut 1/4; Felső-Rákos: Ferenczy
Lajos 1/4; Szász-Régen: Casinó 1/2; Gy.-Remete:
Olvasókör 1/2; Rétye: Székely Dávid 1. — Seges-
vár: Kel. vasut 1/4; Nagy-Szeben: Békésy Márk
1/4, Dévai János 1/2, Kis Károly 1/4; Szeged: Csűrös
Ferencz 1, Nyáguly Ottomár 1/2; Cs.-Szentgyörgy:
Potozky Antal 1/4; S.-Szentgyörgy: Bogdán Flórián
1/4, Bruszt Ignác 1/2, Casinó 1/2, Cseh István 4 hó,
Denáth Pál 1, Fejér János 1/2, Gyárfás Lajos 1/4, gr.
Kálnoky Dénes 1/2, Molnár Sándor 1/2, Simon Pál 1/4,
Székely Gergely 1/2, Tankó János 1/2, Városi tanács 1,
Vida Daniel 1/4; S.-Szentiván: Kanabé Endre 1/2;

Csik-Szereda: Jakab Lukács 1/2; Sztavna: Nagy
Gyula 1/4. — Tatrag: Község 1, Pajor István 1,
Török József 1/4; Oláh Toplicza: Urmánczy János
1/2; Gyergyó Tölgyes: Miklósi Ferencz 1/2; Felső
Tömös: Báncs János 1/4, Zeitler Jakab 1/4; Türkös:
Község 1. — Székely-Udvarhely: Nenovits
Constantin 1/2; Bjarca Ujfalu: Szabó László 1/4;
Kászón Ujfalu: Péter István 1/4; Mikó Ujfalu:
Wertán Albert 2 hó; Uzon: Feldmann Jakab 1/4,
Ince Sándor 1/2, Temesváry János 1/2, Verzár Ger-
gely 1/2. — Kézdi-Vásárhely: Benkő László 1/4,
Császár Lukács 1/2, Csiki László 1/4, Dobál Kristof 1/4,
Donáth Imre 1/2, Hankó László 1/2, Kölonte Mózes 1/2,
Molnár Józsiás 1/2, Nagy Józsefné 1/2, Olvasóegylet 1/2,
Székely János 1/4, Tóth István 1, Welreiter György
1/2; Maros-Vásárhely: Casinóegylet 1/4, báró Apor
Károly 1/2. — Zabola: Csákány József 1/2; Zágón:
Casinó 1/2, Szöcs Boldizsár 1/2; Zajzon: Dudás Már-
ton 1/2, Község 1/2, Pap György 1/2; Zalathna: Apor
Albert 1/2; Zselyk: Foris János 1/2; Zsombor:
Rozsondai József 1/2 év. —

V e g y e s .

(Somssich Pál, Patruban G.) és a himlő. Dr. Pát-
rubán feb. 6. a himlőoltási intézetet védvén, többek
közt ezeket mondta: Nekem is volt szerencsém 1871-
ben a ház akkori elnökét Somssich Pált beoltani. (Nagy
derültség.) De az oltás az elnök uron nem fogott. (Ne-
vetés.) Kérem hallgassák csak meg a dolgot, mert ez
argumentum. Az elnök ur azt gondolta, hogy az utolsó
anyag rosz. De világos, hogy volt rá gondom, hogy
jó anyaggal oltsak ő bele s az eset nem bizonyít egye-
bet, mint hogy az elnök ur akkoriban már nem inkli-
nált többé gyermekbetegségekhez. (Roppant hangos
kaczagás.)

(Mintán Ausztria-Magyarország) a Laurion kér-
désben elvállalta a választott bírói tisztet, az érdekelt
hatalmak átadták neki az ez ügyre vonatkozó okmá-
nyokat.

(Amade) spanyol király szombaton bejelenté a trón-
ról lemondását. A kormánynak és képviselőknek nem
sikerült öt maradásra bírni, minél fogva a cortes febr.
11-én kikiáltá a köztársaságot.

(A „Nemere“-t jobbpárti) lapnak nevezi az „Udvar-
hely.“ Mi ismételtén kijelentettük, hogy pártállást nem
foglalunk. Mint bárki meggyőződhetett, függetlenül tar-
tottuk magunkat.

(Kis Bun) községe a lángok martaléka lön.

(Hymen.) Fialat orvos Nagy Gusztáv ur f. hó 4-én
tartotta menyegzőjét a kedves özvegy Gál Józsefnével
Ilyefalván.

(Sorozás) alá kerülnek f. hó 10 és 11-én a feke-
tehalmi hadkötelesek, 12-én és 13-án a földváriak, 14-én
és 15-én a krizbailak, 17-én és 18-án a prázsmáriak;
Rozsnyóból 19-én a szászok és 20-án a románok, 21-én
és 22-én Négyfaluból a magyarok, 24-én és 25-én a
románok, 26-án a Háromfalusiak. A brassai hadkötele-
sek 27-én és 28-án soroztatnak.

(Világkiállítási ügy.) Minden kiállítónak joga van,
a kiállítási helyiségeket a világkiállítás egész tartalma
alatt díjmentesen látogatni. Egy állandó belépti jegy
ára különben 100 o. é. frt. A kezelés egyszerűsítése
czéljából országszerte gyűlhelyek állíttatnak fel, ilyen-
kül a Királyhágon innen Kolozsvár és Nagy-Szeben
szemeltettek ki, melyek bármelyikéhez fordulni a kiállít-
ók tetszésére bizatik.

(Napoleon vagyona.) A „Birmingham Post“ lon-
doni levelezője megerősíti Paul de Cassagnac tudósítá-
sát, hogy III. Napoleon utóbb legfőlegb 300,000 frank
jövedelemmel bírt. Miként jól értesült forrásból hallja,
a császári család jövedelme Chislehurstban 1200 font
sterlingre megy. Eugenia császárné magán vagyona
6000 font sterling jövedelmet hoz, s képtárának s gyé-
mántjainak eladásából 12000 font sterling folyt be. Az
elhunyt császárnak magának alig volt valami jövedelme.
Hogy ez adatok teljes hitelre számíthatnak-e, nem bi-
zonyos, de hogy Napoleon nagy gazdagsága egészen a
mesék országába tarozik, minden kétségen kívül áll.

H e l y i .

A brassai ev, ref. egyház folyó hó 1-sőjén népis-
kolája javára egy táncestélyt rendezvén, alulírt bizott-
ság kedves köteletségének ismeri azoknak, kik ennek
szépen sikerülését munkásságuk és résztvételük által elő-
mozdították ezennel köszönetét nyilvánítani. S nem te-
heti főként, hogy ezt különösen is ki ne fejezze méltó-
ságos László Mihály főispán ur és azon számos román
polgártársaink iránt, kik a jó sikert kiválólag elősegi-

teni kegyesek voltak. Fogadják mindnyájan, a jó cse-
lekedet önzérete mellett, szives köszönetünket.

A rendező bizottság.

A helybeli magyar dalárda, a mely darab idő óta
életének semmi jelét nem adta, a napokban újból össze-
alakult, s örömmel értesültünk, hogy a gyakorlatok
nagy szorgalommal folynak. Ugy halljuk, hogy a fár-
sáng lefolyta után egy estélyt szándékozik rendezni és
abban magát a közönségnek bemutatni. Mi kik a da-
lárdá által régebben rendezett kedélyes estélyekre kel-
lemesen emlékezünk vissza, nem tehetjük, hogy erre a
közönséget előre is ne figyelmeztessük.

Verzár testvérek solid házának valóban nagyszerű
és kedvező sorsjegyszéállításról szóló hirdetését ajánl-
juk a t. cz. közönség figyelmébe.

A helyi tisztikar f. hó 13-iki táncestélye fényesen
sikerült. Mars fiai vitézül megállották helyüket Venus-
leányaival szemben.

A helybeli román tanodák és a szent Miklós czimű
egyház segélyezésére a román kamra évi 15,000 frankot
szavazott meg Majorescu indítványára; eddig több éve-
ken át 10,000 frank adományoztatott e czélra.

Jancu Ábráhmól Dr. Popp Miklós a helyi román
gymnasium termében előadást tart vasárnap f. hó 16-án.
Kezdeté délelőtti 11 órakor. Szabad bememet.

F. év február hó 15-én

a kath. nőegylet tartja ez évi bálját a „Nr. 1“
czimű vendéglő termében.

Belépti jegyek 1 frt. 50 kr.-ért kaphatók László,
Fafik és Folyovits uraknál.

A négyfalusi „Polgári Casino“ folyó évi fe-
bruár 15-én Csernátfalva községében, a magyar iskola
helyiségeiben, egy zártkörű táncszórakozást fog
tartani, melyre nézve a meghívó-jegyek városunkban
már szétküldtek. Mint biztos forrásból tudjuk, a meg-
hívtak száma jóval túlhaladja az ötszázat. Részünk-
ről őszintén óhajtjuk, hogy ezen bál fényesen és jól si-
kerüljön!

Közgazdaság.

Miért nincs jövedelem Rikán belől a gaz-
dászatból?

Juhtenyésztés.

(Folytatás.)

Pethe Ferencz ezt mondja „magyar juhot tartani
a hazában közönséges mezei gazdának jobb, mint bir-
kát.“

Mit jövedelmez egy pár ilyen gyapjus juh — az
sok körülményektől függ, takarmány, legelőtől, gazda
vagy juhász ügyességétől sat.

Feltűgyeuletem alatt volt egy 4—500 darabból álló
sereg; biztos juhász nem léte miatt, az egész nyáj nyári
jövedelmét bérbe adtam, noha ennek soha sem voltam
barátja.

A juhokat ohajtottam állandón jól tartani, mivel
csak így lehet bő tejre, szép bárányra és sok gyapjura
számítani. Megengedtem a bácsnak, hogy berbécis alá
bocsátás előtt minden gyanus anyát kimustráljon s azok-
ra berbécset ne bocsásson. Elegendő, jó erőben levő
berbécseket adtam rendelkezése alá, hogy azokat vál-
toztatás által pihentethesse, ezeknek czélarányos istálót
és aklót s erőteljes takarmányt.

Ezen eljárás mellett volt egy pár juh jövedelme:

- a) bárány jövedelem 5 frt. 50 kr.
- b) gyapju „ 2 „ 50 „
- c) zsiradék „ 5 „ 50 „
- d) őszszeli kimustráltakból, sarju-
tarlón két heti javítás után pár-
jáért 5 „ — „

Jövedelem tehát egy pártól 18 frt. 50 kr.

Azonkívül a hetenkinti zsendicze és orda, husvéti
2 bárány.

A juhoknak párját vettem őszszel 10 frt. — kr.

Juhász fizetéséből mindent pénzre

véve esik egy pár juhra — „ 80 „

Került tehát egy pár juh 10 frt. 80 kr.

Bévelt jövedelem 18 frt. 50 kr.

Költség levonandó 10 „ 80 „

Marad nyereség 7 frt. 70 kr.

Takarmány és só-fogyasztásért fi-
zetett a juhász párjától 3 frtot, került

tehát a teletetés 3 „ — „

Ekkor marad nyereség párjából 4 frt. 50 kr.

Ez elég kamat 10 frt. 80 kr. tőke után.

Azon kívül a nyáj megtrágyázott nyári hónapokban oly oldalon fekvő 50 köblös földet, hol tengelyen alig lehetne trágyázni. Akól és istállóbeli téli trágya is a gazdaságnak maradt.

A rendkívüli vizes években rendkívüli veszteség érheti ugyan a juhas gazdát, de a rendkívüli csapások érhetik más házi állatainkat, valamint terményeinket is, ezektől tehát nincs miért irtózni.

Nem minden helységben lehet juh tartani. De ritka helység az, melynek ugarán, tarlóján, mesgyék és itt-ott elszórva levő kopár dombokon sarjukaszálás után a kaszálókon, tagosítás előtt is ne lehetne egy pár száz juh tartani s ez által az ugart és tarlót hasznosítani.

Azon helység lakói, kiknek közös erdőlegelőjük van, szüntessék meg tagosítás után az állattenyésztésből jövedelmet nagyon gyengítő közös ménes és közös csorda tartást. Többen összeállva, a közös erdőlegelőt vegyék haszonbérbe juhlegelésre. Oly helységek lakói, hol ily közös erdőlegelő nincs, de van a nagyobb birtokosnak külön erdeje, s bérbeadható juhlegelője, — vegyék ki a helybeli lakósok, ne nézzék el, hogy a jó alkalom idegennek zsebjeit tölti meg.

(Folytatása következik.)

Beesi tőzsde es pénzek Brassóban feb. 13.

	Pénz.
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	73 50
" " " papírban	69 90
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	105 60
Nemzeti bank részvény	998 —
Hitelintézeti "	338 50
London	109 —
Ezüst	107 85
Napoleon'or	8 68
cs. k. arany	— —
Lira	9 90
Magyar földteherm.	80 —
Bánati	78 —
Erdélyi	77 50
Porosz taller	1 62
Ikosár	1 63
Rubel	1 62

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

A tusnádi fürdőn

lévő díszes, tökéletesen beburorított 8 szobával ellátott schweitz vendéglő 1873-ik nyári-idényre haszonbérbe kiadó:

Föltételek Szűts Mihály Bikszádi uradalmi tiszt urnál megtudhatók. Seps-i-szent-györgyi posta utján. 17 2—3

NYILVÁNOS ELISMERÉS.

Bolonyában lévő a „Victoriánál“ biztosított műmalmam Januárhó 12-én teljesen leégett. A „Victoria“ nem késett vizsgáló bizottságot a helyszínére küldeni a tényállást megállapítani, és ma midőn kárpotlásul 9000 frtot veszek kezemhez, nem mulaszthatom el a „Victoria“ iránt teljes elismerésemet és hálámát nyilvánítani.

Brassó 1873. Januárhó 28-án.

SEEWALD RUDOLF.

„Victoria“ biztosító társulat

KOLOZSVÁRTT,

ellátva az 1871. évi kimutatás szerint a törzs- és tartalék-tőkéből és befolyt biztosítási díjakból álló

öt millió

forintra menő biztosítéki alappal tisztelettel hozza t. cz. közönség tudomására, miszerint megnyitja az ideai természetét

az az biztosításait a gabonák tűzkárai ellen szalmában, szénában és takarmány készletekben valamint más ebbe vágó tárgyokban,

mire a t. cz. közönség ezennel tisztelettel felhívatik.

Biztosítottak: gabonák szabadban ugymint épületekben elhelyezett készletek. A gabonák biztosítása elcseplés után is érvényben marad, ha a mag elhelyezése az ajánlatban kijelentetik.

Egyszersmind ajánlja a társaság a t. cz. közönségnek különös figyelmébe, hogy az épület biztosítás terén az ugynevezett

társas biztosításokat, árvajavak ugymint egyházközségi vagyon biztosítását

is hatáskörébe vonta, miknél a biztosítási díjak külön díjszabás szerint számítottak és jelentékeny kedvezmények engedtetnek.

Házi butorok, fehér ruhák stb. hasonló különös kedvezmények mellett számítottak.

Ezenkívül biztosítottak: Lak- és gazdasági épületek, gyárak, malmok, vasuti építmények és készletek, ingójavak, árak boltokban és raktárakban, nyers és műtermények stb. ugymint villámcsapások, lerombolások és tűzvesztek alkalmával a kihordás által történendő károk ellen.

Továbbá batorokdik a társulat a t. cz. közönséget ezennel

ÉLETBIZTOSÍTÁSRA

tisztelettel felhívni, mely szakban minden lehető egybevetésekről és a biztosítási díjak a lehetőség nagy jutányosságáról van gondoskodva.

Bővebb tudósítást a jobb tájékozásra szolgáló előrajzok és díjjegyzékek ingyen kiosztása mellett legkészségesebben adnak a felügyelők, kerületi ügynökök és helyben a

„VICTORIA“ biztosító társulat főügynöksége Brassóban.

ZEIDNER H. MÁTYÁS K.

Iroda: főtér, buzaszer.

Brassai áru-tőzsde február 14.

Buza, tiszta 64 kupás köhle		Turo ó vedre		Brassai készítmények.		Csergék.		Kalapok:	
frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	Nr.	Nr.
9.60	10. —	3.40	3.60	Posztó, szederjes 3/4	1.95	2. —	tarka, dar. Nr. 3	4	5
7.80	8. —			„ mellértés 3/4	1.60	1.65	fehér „ Nr. 3	4	5
6.20	6.30			„ szürke szederjessel	2. —	2. —	szürke „ Nr. 3	4	5
4.80	5. —	3.20	3.30	„ szederjes veressel	2. —	2. —	egyszerű fehér drb. Nr. 3	4	5
4.40	4.60	— .80	1. —	„ buzavirágkék 3/4	1.50	1.60	szürke drb. Nr. 3	4	5
4.20	5.60	5.40	5.60	„ kék 3/4	1.50	1.60	szürke drb. Nr. 3	4	5
2.40	2.50	1.30	1.40	„ 3pecsétés szed. 3/4	2.25	2.30	gyapju pokrócz	2. —	5. —
2.45	2.55	1. —	1.05	„ vörös mellértés 3/4	2. —	2.10	Ord.	— .80	1.30
5.60	—	— .80	1. —	„ natúr-vörös	2.10	2.30	Bánati	— .80	1. —
10.50	11. —	— .90	—	Abaposztók Nr. 1	— .52	—	Szöttes kék vörössel 7/8 singe	18—19 kr.	—
13. —	13.50	— .90	—	„ 2	— .56	—	„ közepes	16—17 „	—
3.60	—	— .84	— .86	„ 3	— .66	—	„ forgácsos 3/4	33—35 „	—
14. —	14. —	— .84	— .86	„ 4	— .70	—	Alsó rekl. Nr. 0	1	2
6.60	6.80	— .24	—	keresztényfalvi	32—34 kr.	—	1	2	3
4.50	4.60	— .16	—	rozsnói	33—34	—	2	3	4
6.80	7. —	—	—	bráni	36—38	—	3	4	5
6.60	6.80	—	—	Moldon	52—62	—	4	5	6
8. —	—	—	—	Szederjes kék flanel	48—76	—	dczt. frt. 3.	3.40	4. —
4. —	4.20	—	—	„ mellértés szürke	48—72	—	5. —	6.50	—
2.60	—	—	—	„ vörösmellértés	50—70	—	frt. 12. —	—	—
3. —	—	—	—	„ kék csikos	48—66	—	nagy	13.50	—
		—	—	„ fehér	48—66	—	„ ord.	7. —	—
		—	—	„ rozsnói fehér	42—43	—	Kötélverő munkak.	—	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	Szebeni nagy 1000 csomó	frt. 58. —	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ kicsiny	53. —	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	Hámistrang hosszú 100 drb.	40.44	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ kurta	15.16	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	Kötőfék dufla	76.80	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ egyszerű	78. —	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	Hosszu kötél okája	— .67	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	Kulacs 3 kupás	— .90	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ 2	— .60	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ 1 1/2	— .54	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ 1	— .28	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ 1/2	— .25	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ 1/4	— .21	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ ónas darabja 40 kr. fennebb.	—	—
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ felszerelve darabja 20 kr. fennebb.	8. —	9. —
		—	—	„ szürke	42—43	—	Hordócsap tiszafa 100 db. frt.	8. —	9. —
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ szilvafa	7. —	7.50
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ fehér ónas	9. —	12.50
		—	—	„ szürke	42—43	—	„ 6	—	—

Piacunk valamint gabonáraink törökbuzával és egyéb gabonával el vannak látva.

SORSJEGYEK

legelőnyösebb és legérdekesebb összeállítása.

Sorsjegyajánlásainkat más házak enémü hirdetéseivel összehasonlítva kiki beláthatja, hogy nálunk lehet kapni a legolcsóbb sorsjegyeket.

Most egy nagyobb szerü összeállítást rendeztünk **630** darab különféle sorsjegyekből **200** huzással **50** részvényes számára.

Minden részvényes **30** havi részletet fizet **20** forintjával és mindjárt az első részlet lefizetésénél $\frac{1}{50}$ részére játszik mindazon nyereményeknek, melyek az alább megnevezett sorsjegyekre esnek és az utolsó részlet lefizetésénél minden részvényes kap

2 darab $\frac{1}{5}$ 1839. Rothschildféle
és
10 darabot Bukuresti sorsjegyet.

A részletek fizetése minden hó elsején történik bankosztályunkban, hol a nyugták is kiszolgáltatnak.

Előforduló nyereményeknél a t. cz. részvényesek azonnal tudósítatnak és 14 nap múlva készpénzben kifizettetnek.

Minden részvényes a befizetési idő tartama alatt, azaz harmincz hónapon át (1873. márcziustól egész 1875. augusztus végeig) **ingyen** kapja egyenesen neve alatt a „Nemerét“, vagy a „Mercur“ czimü sorsolási tudósítót.

A társas játék f. év márczius hó 1-jén kezdődik; aláírások csak február hó 20-áig fogadtatnak el.

A törvényesen kiállított részvényjegyek, melyeken sor és szám ki van jelölve, február hó 28-án adatnak ki, úgy hogy a részvényesek már márczius hóban játszhatnak több sorsjegyek huzásaira.

Egyelőre két csoportot bocsájtottunk aláírás alá, egyet bankosztályunkban és egyet Pedure J. J. urnál.

Az aláírásnál mindenik résztvevő 20 frtot fizet le, mint első részletet márczius hóra, és 2 frt. 50 krt. bélyegdíjt egyszer mindenkorra, mi a részvényjegyek kiadásánál bizonyittatik.

A sorsjegynemek jegyzéke:

100 db $\frac{1}{5}$ 1839. Rothschildsorsjegyek, 500 db 20 frankos Bukuresti sorsjegyek.

1 db credit.	1 db duna-gőzhajózási.	1 db innsbrucki.
1 „ 64-iki állam.	1 „ duna-szabályozási.	1 „ salzburgi.
1 „ magyar jutalom.	1 „ 100 frtos triesti.	1 „ braunschweigi.
1 „ $\frac{1}{5}$ 60-iki állam.	1 „ 64-iki orosz.	1 „ Pálffy.
1 „ török.	1 „ 66-iki orosz.	1 „ Clary.
1 „ 54-iki állam.	1 „ Salm-Reifferscheidi.	1 „ Windischgrätz.
1 „ 50 frtos triesti.	1 „ Genois.	1 „ Rudolf.
1 „ oldenburgi.	1 „ Waldstein.	1 „ Como-életjáradék.
1 „ 45 lirás milanói.	1 „ Keglevich.	1 „ Szaniszlói.
1 „ 10 lirás milánói.	1 „ budai.	1 „ szász-meiningeni.

WERZÁR TESTVÉREK

bankosztálya, Brassó, klastromuteza 562. szám alatt.